

LUND UNIVERSITY

Ung och bortglömd?

Hur ungas aktörskap uttrycks i fredsprocesser

Kristin Leckström

Abstract

A major part of the world's population today consists of young people, yet they are excluded from the process of peacebuilding as they are either demonised or infantilised. To address this issue the UN Security Council adopted resolution 2250 in 2015 which relates to youth, peace and security. This has led to an increase in attention of the positive role of youth for constructive change. The aim of this study is to determine how youth agency is expressed in peacebuilding through youth organisations. The study uses theories of spaces of agency and youth participation in the process from conflict to peace. These theories focus on the dynamics of agency rather than focusing on separate actors as earlier research. Building on a qualitative content analysis, this thesis examines youth agency in the Liberian peacebuilding process through evaluation of three youth organisations activities for societal change. The study concludes that through youth organisations young people are able to express their agency and leadership in peace and development. In that way, youth-led civil society organisations are unique contributors in the process and it is time to stop looking at youth as victims or perpetrators and harness their agency and energy.

Nyckelord: agency, youth, peacebuilding, youth organisations, Liberia
Antal ord: 8920

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte och problemformulering.....	2
2 Teori och tidigare forskning	3
2.1 Tidigare forskning.....	3
2.2 Teoretiskt ramverk.....	4
2.2.1 Sfärer för lokalt aktörskap	4
2.2.2 Unga som fredsbyggare	6
3 Metod och material	8
3.1 Forskningsdesign	8
3.2 Kvalitativ innehållsanalys.....	9
3.3 Val av fall och avgränsningar	10
3.4 Definitioner.....	11
3.4.1 Aktörskap.....	11
3.4.2 Fredsprocess.....	11
3.5 Operationalisering.....	12
3.6 Material.....	12
4 Fallstudie	14
4.1 Bakgrund Liberia	14
4.2 Organisationer.....	16
4.2.1 Messengers of Peace Liberia (MOP).....	17
4.2.2 Youth Crime Watch of Liberia (YCW)	17
4.2.3 Camp for Peace Liberia (CFP).....	18
4.2.4 Organisationerna ur ett externt perspektiv.....	19
5 Analys	20
5.1 Ungdomsorganisationers aktörskap genom sfärer	20
5.1.1 Sfär för sociala relationer.....	21
5.1.2 Sfär för frihet	23
5.1.3 Sfär för det förflutna	25
6 Slutsats	28

7 Referenser.....	30
--------------------------	-----------

1 Inledning

I takt med den ökade globaliseringen och ett förändrat världsläge har synen på hur processen från konflikt till fred kan och bör utformas utvecklats. Tidigare var den så kallade liberala freden det mest använda ramverket för att bygga fred i ett postkonfliktuellt samhälle. Denna innebar i korthet att västerländska värderingar om 'good governance' implementerades i det drabbade samhället, oavsett hur läget såg ut i det specifika fallet. Under de senaste decennierna har en kritisk forskning kring detta växt fram där en mer inkluderande fred framhålls istället för en fred vars utformning bestäms av internationella aktörer. Synen på civilsamhällets roll i dessa processer har ändrats till att få en ökad betydelse. Att i en större utsträckning involvera lokala aktörer i fredsförhandlingar har därför blivit allt vanligare för att freden ska få den lokala förankring som ofta krävs för att det fredliga läget ska hålla och att man undviker en återgång till konflikt (Mac Ginty, 2011 s.42-43).

Unga har länge setts verka som en katalysator för instabilitet och konflikt snarare än potentiella fredsbyggare. Detta har föranletts av den så kallade 'youth bulge'-hypotesen genom vilken forskare har varnat om den växande unga befolkningen som kan öka motiven till politisk mobilisering och öka våldsamhet. Synen på unga har dock ändrats och de ses alltmer verka positivt för fred. Detta skifte i synen på ungas aktörskap kan tydligt ses i en resolution från FNs säkerhetsråd, SR2250 antagen 2015. Resolutionen erkänner betydelsen av att inkludera unga i fredsprocesser och uppmanar sina medlemsstater att ta vara på unga som en resurs i processer. I vissa länder har resolutionen implementerats, däribland Liberia, och därför kommer uppsatsen att fokusera på ungdomsorganisationers deltagande just där (UNOY, 2017).

1.1 Syfte och problemformulering

Uppsatsens syfte är att ge en ökad förståelse kring hur ungas aktörskap tar sig uttryck i fredsprocesser. Studien utgår ifrån hur just ungdomsorganisationer i Liberia har fått utrymme att delta i processen från krig till fred för att forma ett samhälle där alla delar av befolkningen räknas. Studien utförs i ljuset av FN:s säkerhetsrådsresolution 2250 som presenterades 2015, där ungas roll som fredsbyggare framhålls. Studien i sig är inte kopplad till resolutionen men ämnet är intressant att undersöka då resolutionen aktualiserar frågan kring ungas aktörskap.

Analysen bygger på att ställa ungdomsorganisationers fredsfrämjande aktiviteter i relation till teorier kring aktörskap i olika sfärer och ungas roll som fredsbyggare. Undersökningen görs för att belysa en grupp som vanligtvis inte observeras i forskningen om lokalt aktörskap i fredsprocesser och målsättningen är att fördjupa förståelsen för detta fenomen. Problemformuleringen kommer att besvaras genom att använda två olika teorier för att hitta nya förklaringar till hur ungas aktörskap uttrycks i fredsprocesser. Det fyller därmed en inomvetenskaplig relevans då studien kan ses som teoriutvecklande och kan användas för att dra lärdomar om ungas aktörskap. Studien är ett fall av ungdomsorganisationers roll i fredsprocesser där Liberia är landet där dessa processer utspelar sig. Det öppnar upp för den utomvetenskapliga relevansen då ungdomsorganisationer kan effektivisera sina aktiviteter genom att se till hur de bidrar i fredsprocesser. Med bakgrund av detta syfte så lyder frågeställningen:

Hur kommer ungas aktörskap till uttryck i fredsprocesser? Vilken roll spelar ungdomsorganisationer i fredsprocessen i Liberia?

2 Teori och tidigare forskning

I detta avsnitt följer en redogörelse för och diskussion kring tidigare teorier inom forskningsfältet för fredsprocesser och ungas aktörskap. Anledningen till detta är att få en bild av den forskning som bedrivits hittills. Utöver det så kommer avsnittet innehålla en presentation av de teorier som studiens analys bygger på.

2.1 Tidigare forskning

Civilsamhällets inkludering eller exkludering i fredsprocesser har kommit att bli en central del i debatten kring hur processer ska utformas för att uppnå sitt mål. Lokalt ägandeskap av en process har blivit avgörande för huruvida processen ses som lyckad eller inte och utifrån detta perspektiv har en stor del av forskningen i ämnet skrivits (Kappler, 2014 s.17). Den förändrade synen på civilsamhället i fredsbyggande är ett resultat av att tidigare förhandlingar som endast inkluderat lokala eliter inte har lyckats skapa en hållbar fred. Detta synsätt tenderar att romantisera lokala aktörer och det kan diskuteras vilka aktörer som faktiskt inkluderas och vilka som beslutar om det. Civilsamhället kan riskera att användas som ett verktyg av en överordnad makt. Mac Ginty och Richmond har tagit upp sådana problem i sin forskning och de menar att 'bottom-up'-fredsbyggande har kommit att spegla internationella idéer istället för lokala. De framhåller betydelsen av att på ett effektivt sätt bygga fred med hjälp av lokala aktörer på gräsrotsnivå för att fredsprocessen ska bli väl förankrad i samhället (Mac Ginty & Richmond, 2013 s.780). Genom att skapa en balans mellan det lokala och det internationella kan processen uppnå vad Mac Ginty kallar för en hybrid fredsprocess. Mac Gintys forskning har inte bara fokuserats på vad hybriditet är utan också hur den faktiskt kan nås. Han ser aktörer och strukturer som hybrida i sig, även om de har en viss etikett så som lokala. När olika aktörer sedan samarbetar kan fredsprocessen bli hybrid (Mac Ginty, 2010a). Vad gäller ungas roll i fredsprocesser har forskningen till stor del fokuserats vid att se ungas negativa inverkan för fred och stabilitet.

Detta har föranletts av den så kallade 'youth bulge'-hypotesen genom vilken forskare har varnat om den växande unga befolkningen som kan öka motiven till politisk mobilisering och ökad våldsamt. Porträtteringen av unga har ofta växlats mellan att demonisera och infantiliserat, alltså att antingen se unga som våldsamma förövare eller som i behov av skydd. Senare forskning har utmanat den bilden av unga och ser istället den potentiella positiva roll som unga kan spela i fredsprocesser (Urdal, 2006).

2.2 Teoretiskt ramverk

De teoretiska perspektiv som redovisas nedan kommer att användas för att förklara hur ungas aktörskap kommer till uttryck i fredsprocesser. Den centrala teorin handlar om hur aktörskap kan röra sig i olika sfärer. Teorin har valts för att den ser till dynamiken av aktörskap i fredsprocesser vilket skiljer sig från en stor del av tidigare litteratur som fokuserat mer på aktörer som enskilda enheter. Utöver teorin om aktörskap så kommer studiens teoretiska ramverk utgöras av en teori för hur unga deltar i fredsprocesser. Genom att studien kommer vila på två teoretiska perspektiv kan den ses som teoriutvecklande och resultera i en större förståelse för hur unga kan bli en del av fredsprocesser.

2.2.1 Sfärer för lokalt aktörskap

I "Local Agency and Peacebuilding" har Stefanie Kappler (2014) format en teori som fokuserar på aktörskap i olika sfärer. Hon menar att civilsamhället numera ses som en legitim aktör inom fredsbyggande och att deras deltagande genom projekt för dialog och nätverkande för problemlösning gör att en process kan ses som mer demokratisk. Det finns dock ett inneboende problem i inkludering av lokala aktörer då det fokuseras på civiliserade grupper och att det då finns andra grupper som marginaliseras. Kappler menar därför att det finns en risk att fredsbyggande anpassar det lokala så att det passar det ramverk som man ämnar använda istället för att anpassa freden efter de lokala förutsättningarna. Genom att fokusera på olika sfärer av aktörskap kan detta problem undvikas. Med sfärer av aktörskap menas en vidare syn på hur aktörer agerar och att aktörskap inte

begränsas av omkringliggande strukturer utan kan formas genom influenser från andra. Teorin ser inte bara på direkta och synliga interaktioner utan studerar också dynamiken kring makt och aktörskap i processen. Sfärer kan ses som ett kluster av diskurser centrerat kring en grundfråga där aktörer bidrar med att skapa klustrets lager, genom att fylla det med mening. Kappler tar då ett steg från den tidigare endimensionella synen på aktörskap och ser det istället som ett flytande och dynamiskt koncept. Sfärer blir formade av det samhälle där de kommer ifrån och speglar då den sociala kontext i vilken de skapas. Tidigare forskning kring aktörskap har baserats på de involverade aktörerna och Kappler vill gå djupare in på hur dynamiken mellan aktörer i processer är ett uttryck av aktörskap. Vilka sfärer av aktörskap som finns är beroende av det fall som undersöks och de är alltså inte förutbestämda (Kappler, 2014 s. 22-24). Genom att använda sig av sfärer skapas ett verktyg för att förstå hur olika grupper influerar processen mot ett fredligt samhälle. Denna vidare syn på aktörskap kan sedan kombineras med en mer fysisk syn på aktörskap, då de ofta överlappar varandra i processer. Det är dock viktigt att hålla isär dem för att nå en djupare förståelse om hur olika aktörer påverkar på olika sätt. Sfärer av aktörskap liknar i mångt och mycket de materiella sfärerna i hur de är strukturerade och fungerar. Likt materiella sfärer så finns det gränser för sfärer av aktörskap som består av inkludering och exkludering (Hancock, 2017 s.259-260). Vissa aktörer och problem har större chans att inkluderas i en viss sfär än andra. Det behöver inte vara ett aktivt exkluderande utan det kan ske helt frivilligt då en aktör inte känner att den påverkas av eller har möjlighet att påverka sfären. På så sätt kan man se på sfärer som öppna eller stängda beroende på hur de ser på nya medlemmar eller problem (Kappler, 2014 s.28).

De sfärer som analysen kommer att utgå ifrån i den här studien är sfärerna för sociala relationer, frihet och det förflutna. Anledningen till valet av dessa sfärer är att de tydligt kopplas till teorin och är analyserbara för det aktuella fallet. Sfären för sociala relationer är stor och kan innefatta en mängd olika aktörer och aktiviteter beroende på hur brett man väljer att se på konceptet (Hancock, 2017 s.259). Det handlar främst om att skapa en socialt hållbar tillvaro för befolkningen. Frihetssfären rör hur aktörer kan skapa sig frihet att agera och interagera på ett sätt som gör utveckling möjlig. Genom den friheten kan man få

en plattform för diskussion och debatt som gör att civila aktörer kan göra sina röster hörda. Sfären för det förflutna handlar om att skapa en koppling mellan det som ett land varit med om tidigare och landets nutida och framtida situation. För att fredsprocesser ska fortsätta vara stabila behöver befolkningen försonas med det förflutna och det är därför viktigt att se till den sfären i en analys av fredsbyggande (Kappler, 2014 s.125).

2.2.2 Unga som fredsbyggare

Podder och Özerdem (2015) presenterar i ”Youth in Conflict and Peacebuilding” en konceptualisering av ungas aktörskap på olika nivåer i processen från konflikt till fred. De tar upp mångfalden i gruppen unga då den innefattar ett flertal grupper, så som civila, barnsoldater och flyktingar. Genom att se unga som en grupp ignoreras kön, etnicitet och politisk åsikt och det skapar en heterogenitet som måste beaktas i studier av ungas aktörskap. Vad gäller inkluderingen av unga menar de att det är positivt då det är unga som är framtidens ledare och de som ska leva i den tid då freden väntas råda. Det finns också svårigheter i den inkluderingen då unga kan ses som i en process att bli något snarare än att vara något eftersom de är mittemellan barn och vuxna. Med det sagt så blir det tydligt att definitionen av unga är föränderlig med hur identiteten skapas vilket har betydelse för hur deras aktörskap kan analyseras. Författarna fokuserar mycket på re-integration av före detta barnsoldater, vilket kommer tas upp i studien då vissa organisationer arbetar med detta men analysen kommer inte att centreras kring tidigare barnsoldater.

Genom att se på aktörskap menar Podder och Özerdem att man kan undersöka individuella motivationer hos aktörer och då se varför de väljer att engagera sig. Resonemanget bakom det beslutet grundar sig i en önskan att nå en långsiktigt hållbar förändring. Aktörskap har alltså att göra med hur unga engagerar sig frivilligt när de känner att deras deltagande kan bidra till samhällelig utveckling (Maclay & Özerdem, 2010 s.350). Den här teorin kommer användas för att komplettera teorin om aktörskap just för att få en större förståelse för ungas unika roll i fredsprocesser. Kapplers teori är övergripande på det sättet att den inte fokuserar på specifika aktörer utan istället ser på dynamiken mellan dem i

processen. För att fokusera analysen till att handla om unga kommer Podder och Özerdems teori om unga fredsbyggare att användas.

3 Metod och material

Nedan följer ett avsnitt som förklarar den metod som kommer användas för att besvara forskningsfrågan. Det kommer att föras en diskussion kring de för- och nackdelar som finns med den valda metoden. Utöver presentationen av metod så innehåller också avsnittet avgränsningar, definitioner av begrepp och materialinsamling.

3.1 Forskningsdesign

Uppsatsens ambition är att studera och beskriva hur ungdomsorganisationers deltagande utformas så att ungas aktörskap ges utrymme i fredsprocesser. Uppsatsens frågeställning kommer att besvaras genom att utföra en kvalitativ fallstudie av fredsprocessen i Liberia. Studien är en teoriutvecklande fallstudie med en kvalitativ inriktning och är vald på grund av möjligheten att se till ett visst falls specifika förutsättningar. Metoden erbjuder en djupdykning inom ett visst område med en egen identitet och meningsmönster. Trots att olika fall skiljer sig från varandra i varierande utsträckning så kan ett enskilt fall visa på ett större sammanhang. Studiens metod kan kritiseras för hur representativt ett fall kan vara för forskningen och om det är möjligt att göra generaliseringar utifrån ett fall. Syftet med den här studien är dock inte att generalisera utan istället att dra lärdomar om hur ungas aktörskap kan uttryckas i fredsprocesser. Resultatet ska därför inte ses absolut utan snarare som en del av en pågående process (Denscombe, 2016 s.100-101).

Fallstudier har den fördelen att det leder till en koncentration av det empiriska material som används och det ges möjlighet till realistiska beskrivningar av olika fenomen. Genom fallstudiens fokus på processer överensstämmer metoden väl med forskningssyftet. Att studera ett fall i sin helhet ger möjlighet till att få en

fördjupad förståelse för de olika delarna i en process. En annan fördel med fallstudien är att den låter forskaren använda sig av flera metoder och källor i undersökningen. Att specifikt studera hur ungas aktörskap uttrycks i fredsprocesser har inte fått så stort utrymme i forskningen hittills. Genom att undersöka denna grupp mer ingående är det möjligt att gå på djupet och upptäcka sådant som ännu inte uppmärksammats i forskningen. Att avgränsa undersökningen till ett visst fall gör också studiens inramning mer tydlig (Halperin & Heath, 2017 s.154, 214).

3.2 Kvalitativ innehållsanalys

Genom studien av fallet Liberia så kommer utvalda ungdomsorganisationers fredsbyggande aktiviteter att stå i centrum för analysen. För att undersöka dessa aktiviteter och hur de demonstrerar ungas aktörskap så kommer en kvalitativ analys av innehållet i rapporter, både från organisationerna i sig och utvecklingsrapporter från Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), att genomföras. Kvalitativ forskning är kontextbunden och synliggör världen genom tolkande praktiker (Alvesson & Sköldberg, 2017 s.17). I den här studien kan kvalitativ forskning användas för att utforska hur ungas aktörskap framträder i fredsprocesser och hur aktörskapet i sig blir till. Genom att studera organisationernas verksamhet utifrån teorier om aktörskap kan man identifiera ett mönster i hur ungas aktörskap, utifrån teorin, ser ut i verkligheten. Fördelen med att använda kvalitativ innehållsanalys i den här studien är att det ger en fördjupad förståelse för materialet i fokus (Denscombe, 2016 s.100-102). Utöver texter från berörda organisationer kommer också sekundärdata att användas för att ge stöd åt studien. Dessa kan vara i form av akademiska artiklar och publikationer som berör aktörskap och ungas politiska deltagande i post-konfliktuella samhällen. Att ta hänsyn till då är att informationen i dessa typer av artiklar har processats av författaren och att urval och analys har gjorts.

Genom att använda en kvalitativ innehållsanalys finns det möjlighet att identifiera dolda budskap som kommuniceras i texter. Texten kan innehålla ledtrådar om vilka värderingar som framhålls, vad som framförs som relevant och hur olika

idéer kan höra samman. Innehållsanalys kan kritiseras för att vara ett primitivt verktyg att använda för att avslöja de sätt på vilka en texts mening uttrycks. För att uppnå syftet med den här studien är en kvalitativ innehållsanalys ändå ett bra redskap att använda vid analys av organisationernas texter. De publikationer som tas upp i undersökningen är inte av den typen att det används ett alltför avancerat språkbruk (Denscombe, 2016 s.392-393).

Genom att använda data både från de lokala organisationerna och större internationella organisationer ökar validiteten i studien då mer än en synvinkel lyfts fram. Pålitligheten ökar också då organisationernas rapporter angående fredsfrämjande aktiviteter sätts i relation till de teorier som studien bygger på. De teoretiska perspektiven kommer då fungera som ett filter för materialet (Bergström & Boréus, 2012 s.82). Genom att kombinera en kvalitativ innehållsanalys och en fallstudie så kan trovärdigheten öka ytterligare då det specifika fallet både undersöks översiktligt och mer djupgående.

3.3 Val av fall och avgränsningar

I den här uppsatsen kommer fokus att läggas vid fallet Liberia och hur den unga befolkningens aktörskap kommit till uttryck i fredsprocessen. Fallet är intressant på många sätt. Först och främst så är majoriteten av landets befolkning unga och under inbördeskriget mellan 1989-2003 så var många unga med i de väpnade grupperna. På grund av kulturella strukturer i landet så har den unga befolkningen fått en marginaliserad roll i politiska sammanhang, då de har ansetts sakna legitimitet och haft en lägre status i samhället jämfört med äldre. Denna marginalisering har ansetts vara så stor att den legat till grund för inbördeskriget. I ett försök att fånga upp dessa grupper har fredsbyggandet i Liberia fokuserat på inkludering av ungdomsgrupper för att ändra den tidigare synen på unga som 'spoilers' till att se dem som aktörer i skapandet av en stabil fred (Podder & Özerdem, 2015 s.103).

Fredsprocessen i Liberia har pågått sedan inbördeskrigets slut 2003 och sedan dess har ungas aktörskap utvecklats. I uppsatsen kommer det därför att göras en avgränsning i tid från 2003 fram till 2017. För att det ska bli en bra balans mellan

bredd och djup kommer det i uppsatsen också göras en avgränsning i vilka ungdomsorganisationer som undersöks. Dessa är Messenger of Peace (MOP), Youth Crime Watch of Liberia (YCW) och Camp for Peace Liberia. Vad dessa organisationer har gemensamt är att de alla är ideella och riktar sig till unga. Genom uppsatsen så kommer unga definieras på det sätt som organisationerna gör. Då organisationerna startades vid olika tidpunkter i fredsprocessen så kommer tidsramen för deras verksamhet att variera. Det är dock inte ett problem för den här studien då det är aktiviteterna som organisationerna bedriver som kommer analyseras.

3.4 Definitioner

I denna del kommer centrala begrepp att definieras för att skapa en större förståelse för läsaren om vad som menas med vissa ord.

3.4.1 Aktörskap

I den här uppsatsen så kommer aktörskap innebära en måldriven aktivitet för att reformera en social ordning. Begreppet innefattar också en annan dimension som en psykologisk inställning för att överkomma begränsningar i den strukturella miljön. Det handlar alltså om människors kapacitet att kunna påverka (Kappler, 2014 s.22).

3.4.2 Fredsprocess

Uttrycket fredsprocess kommer i den här uppsatsen att syfta på den process som påbörjades i Liberia efter det att fredsavtalet skrevs under 2003. Ett fredsavtal innebär ett slut på en väpnad konflikt men det innebär inte att en fred är klar. Efter en konflikt är ett land ofta sargat av det som pågått och den återuppbyggnad som följer ett undertecknande är komplicerad. Det är just den delen av fredsprocessen som kommer att ligga till grund för analysen i det här fallet.

3.5 Operationalisering

Fokus för den här uppsatsen är att undersöka ungas aktörskap i post-konfliktuella situationer. Studien ämnar undersöka hur deras aktörskap kommer till uttryck genom deltagande i ungdomsorganisationer som på olika sätt verkar för samhällsutveckling. Detta kommer att ske genom en redogörelse och analys av tre liberianska organisationers aktiviteter som ska främja fredlig utveckling i landet. Granskningen av aktiviteterna utförda av organisationerna kommer sedan att ställas mot Kapplers teori om sfärer av aktörskap och Podder och Özerdems teori om unga som fredsbyggare. De teoretiska perspektiven kommer att appliceras på fallet för att få en fördjupad analys och bättre förståelse för ungdomsorganisationers aktörskap i fredsprocesser. Det vill säga dess roll är att försöka förklara hur ungdomsorganisationers aktiviteter kan ge unga en chans att utöva sitt aktörskap i fredsprocesser.

3.6 Material

För att uppnå studiens syfte och besvara frågeställningen kommer dokument från de olika ungdomsorganisationerna att ligga till grund för analysen. Materialet kommer bestå i rapporter och handlingsplaner rörande de olika gruppernas aktiviteter som är menade att verka för en fredlig samhällsutveckling. Vilket material som finns tillgängligt skiljer sig mellan grupperna då vissa organisationer har publicerat mer texter om deras verksamhet. Innehållet i det material som finns är relativt lika mellan grupperna och skillnaderna i mängden rapporter ses därför inte som ett problem för studien. Genom att använda underlag direkt från de utvalda organisationerna har materialet inte värderats innan av någon annan part. Även om det kan ligga i organisationens intresse att framhålla det mest positiva med sin verksamhet så kan materialet anses trovärdigt, så länge man har detta i åtanke när materialet analyseras. Fördelarna med det material som används är att det har tydliga kopplingar till vad verksamheten innefattar och dess mål. Tanken är också att använda lägesrapporter från utomstående aktörer, så som Sida, som ger stöd och utbildning till organisationer som verkar för fred i Liberia.

Anledningen till att använda sådana rapporter är också att de kan ge en mer heltäckande bild av fredsprocessen. I uppsatsen så kommer det också användas sekundärmaterial i form av andra forskares beskrivningar av Liberia, aktörskap i fredsprocesser och ungas roll i dessa processer.

4 Fallstudie

I det här avsnittet kommer studiens specifika fall att presenteras. Först och främst följer en redogörelse för konflikten och fredsprocessen i Liberia med fokus på hur unga deltagit och påverkat. Avsnittet innehåller också en inledande presentation av de tre liberianska organisationerna Messengers of Peace, Youth Crime Watch Liberia och Camp for Peace.

4.1 Bakgrund Liberia

Liberia grundades 1847 av återvändande friade slavar från USA. Dessa, som kallades för americo-liberianer, kom att utgöra en politisk elit vilket ledde till spänningar mellan dem och ursprungsstammarna som fanns i området. I slutet av 1800-talet gjordes det försök att integrera afro-liberianer och på så sätt ena samhället. Den ojämna maktindelningen kvarstod trots detta fram till 1980-talet då en militärkupp satte stopp för americo-liberianernas politiska dominans. Kuppen följdes av en period av samhällelig instabilitet vilket gjorde att oroligheterna fortsatte. Konflikten fick med tiden en etnisk dimension och 1989 bröt ett inbördeskrig ut mellan olika grupper. Det första liberianska inbördeskriget avslutades 1996 efter undertecknandet av Abuja II-avtalet, som var ett resultat av flera års förhandlande. De inblandade parterna, utöver de olika stridande grupperna, var Economic Community of West African States (ECOWAS), Organization for African Unity (OAU) och FN. Freden visade sig dock vara bräcklig. I ett presidentval som hölls 1997 vann Charles Taylor makten, som tidigare hade varit drivande i inbördeskriget (Paris, 2004 s.90-92). Valet löste en del av problematiken i landet men fredsprocessen gick långsamt och implementeringen av fredsavtalet var ineffektiv. Oppositionen upplevde ett brutalt beteende från staten och etnicitet var fortfarande avgörande för hur olika grupper behandlades. Detta i kombination med en dålig ekonomi ledde till att det

utkristalliserades ett motstånd mot Taylor, både nationellt och internationellt. Konflikten blossade då upp igen men det slöts ett nytt fredsavtal 2003 och freden har bevarats sedan dess (Ford & Tienhaara, 2010 s.364).

Sedan 2003 har den samhälleliga återuppbyggnaden pågått i Liberia. För att upprätthålla fred och säkerhet har en militärstyrka ledd av FN varit verksamma i landet alltsedan undertecknandet av fredsavtalet. Denna styrka avvecklades så sent som i mars 2018 då befolkningen anses leva i en relativt fredfull tillvaro. Även om den militära styrkan dras tillbaka så kommer FN att fortsätta arbeta på andra sätt för att säkerställa det rådande läget. Detta bidrar till att Liberia är ett aktuellt fall att analysera även om konflikten avslutades för femton år sedan. Landet är fortfarande ett av de fattigaste i världen och få har en ordentlig utbildning, vilket också leder till att statsapparaten fungerar dåligt. Parallellt med de formella politiska strukturerna så finns det informella maktnätverk och en utbredd korrupktion. Förtroendet för rättsväsendet är därför lågt men detta har förbättrats på senare år. Den framtidstro som funnits de senaste tio åren fick en törn av Ebolautbrottet 2014. Trots freden så är respekten för mänskliga rättigheter fortsatt låg, speciellt vad gäller kvinnor. Under kriget användes sexuellt våld, framför allt mot kvinnor, som ett vapen för att förödmjuka olika folkgrupper. Efter undertecknandet av fredsavtalet har det genomförts lagändringar för att minska det sexuella våldet men dessa har haft en begränsad effekt. Utöver detta problem så kämpar man med dispyter över markägande, en undermålig infrastruktur, splittring mellan de olika stammarna och marginalisering av vissa grupper. För att komma tillrätta med dessa problem har den liberianska staten sedan det första valet 2005 arbetat med en rad handlingsplaner med strategier för fredsbyggande och samhällsutveckling. Tiden direkt efter konflikten fokuserades det mest på att skapa en grund för ett rättvist, demokratiskt och stabilt samhälle. Man adresserade främst de mest brådskande problemen så som att förse en större del av befolkningen med el och bygga fungerande vägar. Samtidigt pågick en förändring av ekonomin då det ansågs viktigt att investera i policier för en konkurrenskraftig privat sektor. Det har också lagts resurser på försoningsprojekt för att lägga inbördeskriget bakom sig.

För åren 2012-2017 utformades 'Agenda for Transformation' som är en plan för det fortsatta arbetet för samhällsutveckling (Kumalo & Lucey, 2017). Strategin

har fem centrala pelare: fred och säkerhet, rättssäkerhet, ekonomisk utveckling, mänsklig utveckling, institutioner och styrning. Ytterligare två frågor som planen fokuserar på är att stärka ungdomars ställning och jämställdhet mellan könen. Handlingsplanen visar att staten på senare år har ändrat fokus till att i större utsträckning arbeta med kvaliteten på samhällsutvecklingen. Det finns dock stora grundläggande problem kvar som inte har lösts än, bland annat behövs bättre utbildning och en utbyggd infrastruktur på landsbygden. Sammanfattningsvis kan man säga att Liberia behöver försonas med det förflutna, ordna upp det aktuella läget och planera för framtiden. Problemen är fortfarande stora, men det är möjligheterna också (Ministry of Planning and economic affairs, 2012 s.140-141).

Vad gäller unga i Liberia så har synen på dem varierat under och efter konflikten. En del av rebellgrupperna bestod av barnsoldater som rekryterats då de ansåg att rebellerna gav stöd åt deras politiska åsikter. En stor del av de som demonstrerade och deltog i våldsamma upplopp var unga och detta sammantaget har bidragit till att unga ses som mer våldsbenägna. På så sätt har unga som grupp setts som förövare och därför inte tillåtits delta i fredsprocessen i så stor utsträckning. Å andra sidan så har unga kategoriserats som offer i konflikten och därigenom gått miste om en del av sitt aktörskap och blivit infantiliserade (Jennings, 2007 s.210-211). Unga har också åsidosatts i politiska sammanhang då de är en grupp som hamnar mittemellan barn och vuxna. En stor del av den liberianska befolkningen är unga och efter att fredsavtalet skrevs under så har de fått större möjligheter att påverka. På grund av att de utgör en så stor grupp har möjligheterna för dem att inkluderas i fredsprocessen blivit bättre. Resurser har lagts på att re-integrera före detta soldater, rehabilitera offer för konflikten och utbilda unga för att komma vidare i utvecklingen mot ett fungerande samhälle (Maclay & Özerdem, 2010 s.347-348).

4.2 Organisationer

Studiens analys kommer att bygga på tre ungdomsorganisationers fredsfrämjande aktiviteter i Liberia efter inbördeskriget. Nedan följer en presentation av de valda organisationerna.

4.2.1 Messengers of Peace Liberia (MOP)

Sedan 2008 har MOP varit en central förespråkare för fred och utveckling i Liberia. De arbetar efter visionen att bli en av de största ickestatliga organisationerna som verkar för fred i regionen runt Liberia. Genom sin volontärverksamhet har de program för att skapa medvetenhet hos den unga befolkningen vad gäller frågor rörande fred och säkerhet. De uppmuntrar samarbeten mellan statliga myndigheter och gräsrotsorganisationer, nationella och internationella aktörer för att nå en hållbar samhällsutveckling. MOP driver initiativ för att utbilda unga i fredsfrämjande arbete så att de kan utveckla sitt engagemang. De har arrangerat så kallade fredsdagar runt om i Liberia där befolkningen kunnat delta vid seminarier och paneldiskussioner där man diskuterat strategier för fredsprocessen. Organisationen arbetar tillsammans med många olika samarbetspartners och kan på så sätt nå ut till många människor. De fungerar i många fall som en mellanhand mellan lokala organisationer och statliga institutioner. Genom utbildning och informationsspridning är tanken att man ska kunna skapa gemensamma värderingar för den nya generationen unga fredsbyggare. På så sätt ska landet kunna enas och motverka splittring mellan olika grupper och stammar. MOP har sedan början fått stöd från och samarbetat med FN. Utöver det samarbetet så arbetar man också nära representanter från sektorer som bland annat kommunikation, sport, turism och utbildning (Peace Insight, 2016).

4.2.2 Youth Crime Watch of Liberia (YCW)

YCW är en ungdomsorganisation som grundades 2004 då det fanns ett behov av deltagande på gräsrotsnivå i den fredsprocess som landet stod inför efter inbördeskriget. De jobbar med att minska analfabetismen som är utbredd i Liberia. Utöver det så verkar organisationen för försoning, fred och utveckling genom att arbeta med brottsprevention, stärkande av ungas makt och att motverka ungdomsarbetslöshet. Ett övergripande mål för verksamheten är att skapa ett mer hållbart och hälsosamt klimat för unga människor i Liberia. För att uppnå målen så samarbetar man med både lokala samhällsorgan, i staden eller det *county* man bor i, och mer centrala statliga institutioner men även privata institutioner. Genom

att stärka ungas aktörskap i samhället vill organisationen forma ett samhälle med mindre våld, brottslighet, övergrepp och droger. De vill förse unga med verktyg för att kunna agera för fred. Verksamheten delas in i olika program med olika fokus på utveckling. Det finns en grupp som fungerar som samhällsanalytiker och ska identifiera indikatorer på kommande våldsamheter och konflikter för att snabbt kunna vidta åtgärder. Inom organisationen har man också ett program riktat till unga kvinnor för att stärka både deras självförtroende och deras roll i samhället. Utöver program som fokuserar på att integrera unga i samhället så har YCW ett projekt genom vilket man ska förse större delar av Liberia med elektricitet från solenergi (YCW Liberia).

4.2.3 Camp for Peace Liberia (CFP)

Med målet att förändra ungas liv genom att uppmärksamma och bedriva utbildning om hållbar fred och utveckling grundades CFP 2005. Organisationen arbetar med icke-våldsprogram för att skapa en säkrare miljö för unga att engagera sig i. De vill också utbilda unga så att de kan utveckla sitt samhällliga engagemang och lära sig vilka krav de har rätt att ställa på den styrande makten. Verksamheten har som övergripande mål att fungera som en plattform där unga kan uttrycka sig och aktivt delta i fredsprocessen och försoningen efter konflikten. Genom att låta unga rikta sin energi mot att förändra och utveckla sociala, politiska och ekonomiska normer kan en bättre framtid byggas. Organisationen arbetar efter en bred agenda med en rad olika projekt såsom rehabilitering och re-integration av offer för sexuellt våld, föräldralösa barn, unga mödrar och före detta barnsoldater. De har även arbetsmarknadsprogram där unga kan få stöd och lån för att starta företag eller relevant utbildning för specifika jobb. På olika sätt så investerar alltså organisationen i det humankapital som finns i landet och fokuserar då främst på unga då de är en viktig samhällsresurs för framtiden. Genom att integrera unga så hoppas man på att bevara freden då marginalisering av unga kan leda till ökade våldsamheter (Camp for Peace).

4.2.4 Organisationerna ur ett externt perspektiv

Redogörelsen för de olika organisationernas aktiviteter ovan bygger på material hämtat från respektive organisation. Därmed kan det finnas ett intresse från deras sida att visa en så positiv bild av sin verksamhet som möjligt för att få medlemmar och donatorer. För att komplettera deras presentationer av sig själva kan Sidas rapporter användas för att få en bra översikt av hur ungdomsorganisationer deltar i fredsbyggandet i Liberia. Sverige har genom Sida länge samarbetat med organisationer på plats i Liberia för att på olika sätt utveckla samhället och bevara freden. Det har till stor del handlat om projekt likt de som ovan nämnda organisationer arbetar med. Bland annat så har Sida gett stöd till arbetsmarknadsprogram riktade till ungdomar för att de ska kunna få jobb eller starta egna företag. Inom det programmet så finns det också ett projekt som specifikt fokuserar på unga kvinnor för att lyfta kvinnligt företagande. Utöver de projekt som riktar sig direkt till befolkningen så bedriver också Sida samarbete med statliga myndigheter för att utveckla den liberianska statsapparaten. Det görs satsningar på att skapa en effektiv finansiell styrning och transparens i den offentliga administrationen. En viktig förutsättning för att samhällsutvecklingen ska fungera är att försonas med den tidigare konflikten. Därför är arbetet som görs tillsammans med Liberias Sanningskommission ett viktigt steg för att offer och förövare ska kunna leva i fredlig samexistens (Sida, 2014).

För att summera den här delen av studien så är det alltså de här tre olika organisationerna vars aktörskap kommer tas upp i analysen nedan. Deras aktiviteter kommer att analyseras utifrån vilka sfärer de rör sig i genom att göra en kvalitativ bedömning av innehållet i organisationernas texter. Resultatet av fallstudien kommer således att presenteras genom analysen i nästa avsnitt.

5 Analys

Nedan följer studiens huvudsakliga analys där empirin kommer att analyseras genom det teoretiska ramverket. Organisationernas aktiviteter kommer att sorteras utifrån de olika sfärerna för aktörskap. Teorin kring unga som fredsbyggare kommer fungera som ett komplement till sfärerna för att fokusera på den speciella roll som unga har i samhällsbyggande processer.

5.1 Ungdomsorganisationers aktörskap genom sfärer

Genom att fokusera på sfärer av aktörskap kan man identifiera hur de lokala organisationerna bygger upp sin identitet genom att utmana rådande sociala strukturer. De skapar ett eget sätt att bygga fred som inte begränsas av hur liknande arbete bedrivits tidigare eller vilka som varit drivande i processen. Lokala aktörer är inte bara mottagare av fred utan de är med i skapandet av den och beroende på hur deras deltagande kommer till uttryck påverkas olika sfärer. Ungas aktörskap genom lokala organisationer ska inte ses som isolerade från det som sker på statlig nivå utan att de båda påverkas av varandra så att det skapas en hybriditet i processen (Hancock, 2017 s.261-262). Sfärer av aktörskap formas genom interaktion mellan olika aktörer och i det här fallet kommer det undersökas hur lokala ungdomsorganisationer rör sig i olika sfärer genom sin verksamhet. Hur de talar om sina mål och intressen kan ske genom en indirekt eller subtil kommunikation som kan analyseras med hjälp av en kvalitativ metod. Sfärerna skapas till följd av direkt eller indirekt interaktion mellan organisationerna och dess meningar och mål. I den kommande analysen fokuseras det på tre sfärer av aktörskap genom vilka de liberianska ungdomsorganisationernas aktiviteter kommer att värderas (Kappler, 2014 s.22-23).

5.1.1 Sfär för sociala relationer

Alla sfärer för aktörskap är väldigt vida då de kan innefatta en mängd olika aktiviteter. Detta gäller speciellt sfären för sociala relationer då sfärens vidd är beroende av hur man ser på begreppet sociala relationer. Det är därför viktigt att tydligt motivera varför en viss aktivitet kan anses påverka just den här sfären. Sfären för sociala relationer rör inte endast det som sker liberianska organisationer emellan utan handlar också om hur dessa organisationer förhåller sig till internationella aktörer och vice versa. Relationen mellan liberianska organisationer och internationella aktörer är god och de är relativt självständiga i sitt arbete för fred. Det finns en risk att post-konfliktuella samhällen formas efter internationella normer och att internationella aktörer påverkar inhemska organisationers sätt att agera (Kappler, 2014 s.125). I Liberia så har ungdomsorganisationerna fått stöd från aktörer som FN och Sida men ändå lyckats behålla en självständig agenda. På så sätt fungerar gräsrotsorganisationerna som ett instrument för civilbefolkningen att göra sin röst hörd och de kan därigenom påverka processen. MOP, YCW och CFP är alla ideella organisationer som är beroende av donationer från privatpersoner och andra organisationer för att bedriva sin verksamhet. Donatorerna kan ha en egen agenda med att stödja ungdomsorganisationerna så att de kan verka utifrån krav som ställs för att organisationerna ska få pengarna. En sådan risk gör att NGOs i fredsprocesser kan mötas med skepticism i det post-konfliktuella landet. De tre organisationerna som analyseras i den här studien verkar inte påverkas av den här problematiken utan framhåller istället de goda förhållanden man har till sina respektive donatorer (Hancock, 2017 s.266-268). Sidans rapporter om gräsrotsorganisationerna i Liberia pekar också på att dessa samarbeten fungerar väl och att ungdomsorganisationerna bedriver ett seriöst och viktigt arbete för att bevara freden och utveckla samhället. MOP arbetar mycket med utbildning om fredsbyggande i skolor runt om i Liberia för att barn redan från tidig ålder ska få en objektiv bild av konflikten och det efterkommande fredsbyggandet. Genom att motverka att förutfattade meningar om olika etniciteter och folkgrupper sprids och förvärras skapas en grund för dialog som gör att förtroende för varandra kan byggas upp (Peace Insight, 2016). Förutfattade meningar påverkar nämligen fredsarbetet negativt och befolkningen måste enas för att utvecklingen av

samhället ska bli möjlig. YCW jobbar också med att motivera unga att deras engagemang kan leda till ett bättre samhällsklimat och att våld inte för utvecklingen framåt. Gemensamt för de tre organisationerna är att de alla har en stor volontärverksamhet där man engagerar unga i olika projekt för samhällsutveckling. Volontärverksamheten fungerar också som en viktig plattform för unga där man kan mötas och föra en dialog kring det samhälle man vill forma. Unga med olika bakgrund kan då få sin röst hörd och hamna i ett sammanhang där deras handlingar faktiskt kan leda till förändring (YCW a). Vad detta visar på i förhållande till sfären för sociala relationer är att de liberianska organisationerna har möjlighet att fritt uttrycka sitt aktörskap oberoende av andra aktörer. De accepteras också av lokalsamhället där de utövar sitt aktörskap och blir på så sätt en legitim aktör att representera civilsamhället också i större sammanhang. Det finns ett förtroende i de sociala relationerna mellan organisationerna och civilsamhället som byggts upp under de år som organisationerna har funnits. Att organisationerna kunnat verka självständigt och inte toppstyrt från internationella aktörer har underlättat för hur deras verksamhet mottagits lokalt (Podder & Özerdem, 2015 s.196-197). Det finns en tendens att personifiera sociala relationer genom att fokusera mindre på formella strukturer för interaktion och istället se till vardagliga upplevelser. Genom att fokusera på de erfarenheter som människor bär på formas en plattform för ärlig dialog mellan olika aktörer där det kan skapas en förståelse för varandras olika behov och viljor. Vad som blir tydligt i fallet Liberia är att sfären för sociala relationer mycket väl kombineras och integreras med det civila samhället (Podder, 2015 s.42-43). Sfären för sociala relationer skapas både av processer från gräsrotsnivå till högre nivåer och tvärtom vilket gör att många aktörer kan verka i sfären och maktrelationen mellan dem kan bli något diffus. Det är i den kontexten som ungdomsorganisationerna bedriver sin verksamhet och unga kan uttrycka sitt aktörskap. För att fredsprocessen ska kunna fungera krävs det att de sociala relationerna är positiva då de är centrala för möjligheten att ta itu med grundorsaken till konflikt och finna en väg framåt. Sfären för sociala relationer kan också röra projekt för social rättvisa bland de olika grupperna i samhället (Kappler, 2014 s.126-129). Där är CFP mest verksamma med program för särskilt utsatta unga såsom gatubarn, föräldralösa eller de vars föräldrar inte har råd att få den hjälp som behövs. De arbetar för att dessa barn och unga ska få tillgång till

stöd och utbildning som är formad efter deras behov för att de ska få samma möjligheter att delta i samhället som alla andra (CFP a). Sfären för sociala relationer handlar till stor del om tillgänglighet och att göra fredsprocessen tillgänglig för majoriteten av befolkningen så att allas aktörskap får uttryckas.

5.1.2 Sfär för frihet

Ungas aktörskap i fredsprocesser har länge förbisetts eller setts som problematiskt. Det är därför viktigt att nyansera den stereotypa bilden av unga män som förövare i konflikt och unga kvinnor som offer för att kunna utveckla arbetet att säkerställa hållbar fred och säkerhet. I följande avsnitt kommer ungas aktörskap analyseras utifrån hur de arbetar för en ökad frihet från tidigare stereotyper och normer. I den här kontexten ses frihet i en social dimension med en bas i vardagslivet och inte så mycket som en politisk tanke kopplad till liberalismen (Kappler, 2014 s.132). Inom sfären för frihet utmanar unga de gränser som de stöter på i sitt deltagande i fredsprocesser. Ungas rättigheter kan begränsas och kränkas med hänvisning till bekämpning av våldsbejakande extremism i det internationella freds- och säkerhetsarbetet. Det resulterar i att unga alieneras ytterligare och deras förtroende för beslutsfattare och internationella aktörer sjunker. Det tenderar att uppfylla den profetia man har om unga som drivande i oroligheter och konflikt. För att komma tillrätta med det här problemet måste det skapas en sfär där unga kan möjliggöra en förändring av synen deras aktörskap (Agbibo, 2015 s.30-31, 41). Just detta fungerar som en vision för CFP där man arbetar med målet att forma en miljö där unga kan uttrycka sina åsikter om samhället och dess utveckling. Organisationen publicerar löpande årliga rapporter om vad som uppnåtts under det gångna året men också vad man har för mål med verksamheten under kommande år. I årsrapporten från 2017 skriver de om ett utbildningsprojekt som genomförts i samband med presidentvalet samma år. Där har unga informerats om Säkerhetsrådets resolution 2250 om unga i fredsprocesser och hur unga kan verka för fred i det lokala samhället (CFP, 2017). Även de andra organisationerna fokuserar mycket på att göra unga uppmärksamma på deras unika roll och deras möjligheter att påverka. På så sätt kan det skapas en sfär för frihet genom vilken unga kan uttrycka sina åsikter om en fredlig samhällsutveckling där fler än de tidigare eliterna inkluderas.

Ungas syn på frihet i den här sfären rör en annan kontext än den frihet man talar om på nationell nivå eller i det internationella samfundet. Frihet för unga i fredsprocesser handlar mer om den sociala dimensionen och hur de kan påverka samhället. På så sätt blir sfären för frihet relativt öppen där olika idéer om sociala relationer och fredsbyggande kan testas och utmanas. Den präglas också av en tydlig styrning från gräsrotsorganisationer där befolkningen kan vara med och bestämma på ett annat sätt än i organisationer som styrs av eliter (Kappler, 2014 s.133-134). De tre organisationer som inkluderats i den här studien bygger alla på en stor volontärverksamhet vilket gör att unga i runt om i Liberia kan uttrycka sitt aktörskap genom verksamheternas aktiviteter. Sådana organisationer utgör plattformar för unga att utöka sitt inflytande i samhällsutvecklingen i en miljö där de är fria att agera. YCW har ett samarbete med organisationer i länder runt Liberia som kallas Mano River Union Youth Platform. Det är en plattform för kommunikation och kunskapsspridning som fokuserar på hur unga kan delta i fredsprocesserna i de olika länderna. Det ger också möjlighet till ytterligare nätverkande för unga som vill engagera sig för samhällelig utveckling (YCW b). Aktiviteter som underlättar för interaktion på det sätt som dessa samarbeten gör verkar i sfären för frihet genom att unga kan utmana gränserna för sitt aktörskap. Frihet att agera och interagera ges genom en fungerande infrastruktur som möjliggör för uttryck av friheten. Därför är det viktigt att satsa på fungerande kommunikationsmöjligheter så att alla ungdomar kan delta i de projekt som intresserar dem (Podder & Özerdem, 2015 s.213). Både CFP och YCW arbetar för att det ska finnas bättre tillgång till internet runt om i Liberia för att underlätta kommunikation. CFP har också bistått med läsplattor till skolor för att modernisera undervisningen. Genom att fler får tillgång till teknik för kommunikation så får unga en större frihet än tidigare och deras fredsfrämjande arbete kan utvecklas. För att få frihet och känna att man har frihet så måste också rättigheter upprätthållas (CFP b). Där är oftast kvinnor mer utsatta än män och unga kvinnor är särskilt sårbara. MOP fokuserar mycket på att stärka unga kvinnors ställning både inom den egna organisationen men också i samhället i stort. Unga kvinnor har en kapacitet som sällan tas tillvara på tillräckligt. Organisationen försöker ändra på det genom att utveckla projekt som riktar sig till unga kvinnor där de kan få en mentor och vägledas i sitt vidare engagemang. Dessa typer av projekt har visat sig vara framgångsrika och allt fler kvinnor väljer

att delta i organisationens verksamhet och antalet kvinnor på högre positioner ökar. Även medgrundaren och ledaren i MOP är en ung kvinna (Peace Insight, 2016). YCW har också program som specifikt riktar sig till deras kvinnliga medlemmar för att stärka deras roll på nationell och lokal nivå men även på ett mer personligt plan. Programmet som heter Girls in Charge arbetar för att förbättra villkor för kvinnor i samhället genom bland annat utbildning för att fler ska kunna få ett eget arbete och inkomst. På så sätt blir kvinnor mer fria att vara med i fredsprocessen och bidra till det samhälle som skapas. För att nå varaktigt förändring krävs det också att unga, både kvinnor och män, tillsätts på politiska positioner både lokalt och nationellt (YCW c). CFP har program där unga integreras i den politiska processen på båda dessa nivåer så att de får en inblick i hur sådant arbete går till. Sådan praktisk erfarenhet kan leda till framtida arbetsmöjligheter för de som deltar i programmet vilket leder till att unga kan få mer makt på beslutandenivå och direkt bidra till förändring (CFP a). Det kan också bidra till en ökad transparens i systemet vilket är viktigt för en fungerande demokrati. Det här återspeglar hur och i vilken utsträckning unga är fria att uttrycka sitt aktörskap vilket tydligt kopplas till sfären för frihet. Unga kan ses vara i en frigörelseprocess från de tidigare fördomarna mot dem som grupp, som radikala och våldsbenägna, till att ses som en legitim aktör som verkar för fred (Podder & Özerdem, 2015).

5.1.3 Sfär för det förflutna

Att försonas med det förflutna är inte bara viktigt för att det nutida samhället ska fungera utan det är också avgörande för hur framtiden blir. I Liberia har man sedan 2003 arbetat med försoningsprogram men trots det finns det stora problem kvar. Klyftorna mellan olika etiska och religiösa grupper försvårar samhällsutvecklingen och det är fortfarande stora skillnader mellan politiska eliter och befolkningen. Majoriteten av landets befolkning är unga och därför blir försoningsprogram i ungdomsorganisationer mycket viktiga för att komma tillrätta med problemen. Sfären för det förflutna har en stark relation till vad man kan kalla en sfär för framtiden då det finns en transformativ potential i att försonas med det förflutna. Samtliga tre organisationer som tagits med i studien arbetar med försoning på något sätt (Kappler, 2014 s.141-142). YCW har många projekt

genom vilka man arbetar med att bli av med fysiska spår av den tidigare konflikten vilket också rör sfären för det förflutna. Infrastrukturen i Liberia var redan innan inbördeskriget undermålig och den skadades då ytterligare genom den utdragna konflikten. Sedan dess har staten satsat resurser på att bygga upp en fungerande infrastruktur men många av dessa satsningar har gjorts i eller omkring huvudstaden Monrovia. YCW har därför fokuserat på uppbyggnad av infrastruktur på landsbygden mellan olika byar och samhällen. Bland annat hade man under 2014 ett program där volontärer hjälpte till att laga förstörda vägar i anslutning till mindre städer. Ett annat projekt som YCW bedriver är att förse den liberianska landsbygden med fungerande elektricitet genom solenergi. Som ett steg i det projektet försöker organisationen också hjälpa till med att flera ska få tillgång till rent vatten (YCW d). Sådana projekt kan ses röra sig i sfären för det förflutna då de är menade att föra samhället vidare efter en konflikt. Ungdomsorganisationerna i Liberia arbetar med en bred agenda och projekten är därför väldigt varierande. Något som är positivt med det är att de flesta kan hitta ett projekt där de kan göra nytta med sina kunskaper. Gemensamt för de aktiviteter som rör sig i sfären för det förflutna är att de syftar till att ena samhället och skapa en gemensam liberiansk identitet och vision om framtiden. Det är ett väldigt viktigt mål i ett fall som Liberia, där etnicitet och religion varit drivande i konflikten. Den utbildning som ungdomsorganisationerna bedriver är ett steg i rätt riktning då kunskapsspridning om grupperns likheter och olikheter är en grund till fredlig samexistens (Hancock, 2017 s.267-268). I en årsrapport från 2016 skriver CFP om ett program som bedrivits under året där representanter från olika religiösa grupper träffats för att föra en dialog och genom det skapa tolerans i samhället. Ungdomar var också deltagande vid dessa workshops där de hade en chans att få framföra sina åsikter om hur konflikttransformation kan bedrivas på ett effektivt sätt. Liknande dialogprojekt genomfördes kring presidentvalet 2017 för att motverka att oroligheter mellan olika folkgrupper skulle uppstå. Att föra dialog mellan grupper på ett sådant sätt är ett bra sätt att nå en försoning om det förflutna och där fungerar ungdomsorganisationerna som en bra plattform. Ett annat viktigt steg i arbetet med det förflutna är att försöka läka de psykologiska spår som konflikten lämnat efter sig hos befolkningen. CFP har en rad projekt för de som drabbats av konflikten på olika sätt. Bland annat arbetar man med att rehabilitera tidigare barnsoldater som varit utsatta för en enorm psykologisk press

under konflikten. Först och främst får de hjälp att bearbeta det psykologiska traumat de varit med om och därefter har programmet som mål att re-integrera deltagarna i samhället (CFP, 2016). Både CFP och YCW erbjuder yrkesförberedande utbildningar till unga som tidigare varit soldater. Enlig årsrapporten från CFP så har deras program varit framgångsrikt och förbättrat den socioekonomiska ställningen för de som deltagit. Målet med utbildningar som dessa är att unga ska få en försörjningsmöjlighet och få en självständig ekonomi så att de kan ta hand om sig själva och sin familj. Genom att ha en sysselsättning kan också kriminaliteten bland unga i samhället minska. Det finns dock en risk att kriminaliteten består om de intjänade pengarna tar slut för fort. De jobb som unga kan få genom yrkesutbildningsprogram har ofta en låg lön och då kan de försöka tjäna mer pengar på kriminell aktivitet. För att minimera det problemet arbetar alla tre ungdomsorganisationer med projekt för att förstärka ungas entreprenörskap så att de kommer igång med sin yrkesverksamhet (CFP, 2017). Genom att bygga upp ungas kapacitet för arbete och utbildning kan spänningarna i samhället reduceras vilket underlättar för en försoning med det förflutna. Av de ungdomsorganisationer som inkluderats i den här studien är det främst YCW och CFP vars arbete direkt rör sig i sfären för det förflutna. De lägger en stor del av sina resurser på projekt som syftar till att flytta ungas fokus från det förflutna till framtiden. För att nå försoning måste civilsamhället inkluderas och där utgör unga en central grupp som inte ska glömmas bort. I Liberia så är unga en mycket stor del av befolkningen och inte minst på grund av gruppens storlek så måste de tillåtas delta i fredsprocessen för att den ska få en lokal förankring. Genom att lokalisera processen istället för att endast bedriva den centralt så blir civilsamhällets ägandeskap tydligare och de kan tillämpa sitt aktörskap. Att låta ungas aktörskap stärkas i försoningen med det förflutna förebygger att konflikten ärvs i generationer (Maclay & Özerdem, 2010 s.352-353).

6 Slutsats

Studiens syfte var att undersöka hur ungas aktörskap kan komma att uttryckas i fredsprocesser. För att besvara frågeställningen analyserades tre liberianska ungdomsorganisationers fredsfrämjande verksamheter och hur dessa ger uttryck för ungas aktörskap. Analysen visar på att organisationernas aktiviteter kan ses röra sig i olika sfärer av aktörskap i enlighet med studiens centrala teori. Organisationernas aktiviteter kan verka små och som att de agerar i det lilla men när aktiviteterna sätts i ett större sammanhang blir det tydligt att de har en stark aktörkapacitet. Det finns en stor mångfald i ungdomsorganisationers aktörskap vilket har både fördelar och nackdelar. Fördelen är att många olika perspektiv kan uppmärksammas i fredsprocesser. Men dessa skillnader måste också tas i beaktning vid analys av hur unga kan bidra i processen då det är viktigt att inte romantisera ungdomsorganisationer som aktörer för fred då alla organisationer kanske inte delar samma syn på allmänhetens bästa. Att se till sfärer av aktörskap gör inte fredsprocessen enklare eftersom sfäerna kan vara relativt fragmenterade och i ständig rörelse. Däremot kan man genom att se till sfärer av aktörskap skapa en djupare förståelse för hur sociala strukturer i fredsprocesser påverkar. Unga är en grupp som oftast marginaliseras i processen då de befinner sig i förändringsfas från barn till vuxna och därför hamnar mellan de två huvudsakliga grupperna. Unga har en stor kapacitet och utgör en enorm resurs i fredsprocesser, men den resursen används inte så effektivt som den skulle kunna göra. Den så kallade 'youth bulge'-hypotesen som innebär att den stora andelen unga antas leda till ökad våldsamhet har också gjort att unga inte setts som en aktör för fred. För att komma bort från den synen på unga behövs det fler kvalitativa studier av ungas aktörskap då tidigare studier främst behandlat kvantitativ data vilket gett upphov till hypotesen. Unga är starka utmanare till status quo genom att de kämpar för samhällelig förändring och utveckling. Det finns flera historiska exempel på hur ungas engagemang har varit avgörande i kampen för demokrati och mänskliga rättigheter. Det finns en stor potential i att inkludera unga både i formella och informella fredsbyggande projekt och det är först när vi bemöter och behandlar

unga som likvärdiga parter som stereotyperna om dem blir verkningslösa. Vikten av att se och stärka landets framtida ledare kan inte nog understrykas. Nästa generation liberianer måste inkluderas i skapandet av en gemensam vision för framtiden. Det är hög tid att sluta se unga som endast offer eller förövare och istället dra nytta av deras aktörskap och kapacitet att åstadkomma innovativa lösningar för fred.

7 Referenser

- Agbibo, Egiegba Daniel, 2015. "Youth As Tactical Agents Of Peacebuilding And Development In The Sahel". *Journal of Peacebuilding & Development*, 10:3, 30-45.
- Alvesson, Mats & Kaj Sköldbberg, 2017. *Tolkning och reflektion: Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur. Tredje upplagan.
- Bergström, Göran & Kristina Boréus, 2012. "Innehållsanalys" i Bergström, Göran & Kristina Boréus (red.) *Textens mening och makt*. Lund: Studentlitteratur. Tredje upplagan.
- Camp for Peace (CFP), 2016. Annual Report 2016. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://campforpeace.org/wp-content/uploads/2013/06/CfP-LIBERIA-2016-ANNUAL-NARRATIVE-REPORT.pdf>. Hämtad: 2018-05-10.
- CFP a, Camp for Peace (CFP), 2016 = Camp for Peace hemsida, Programs. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://campforpeace.org/programs/>. Hämtad: 2018-05-10.
- Camp for Peace (CFP), 2017. Annual Report 2017. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://campforpeace.org/wp-content/uploads/2013/06/CfP-2017-Annual-Report.pdf>. Hämtad: 2018-05-10.
- CFP b, Camp for Peace (CFP), 2016 = Camp for Peace hemsida, Latest news. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://campforpeace.org/latest-news-2/>. Hämtad: 2018-05-10.
- Denscombe, Martyn, 2014/2016. *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskapen. The Good Research Guide: for small-scale social research projects*. Övers. Per Larsson. Lund: Studentlitteratur AB.
- Ford, Jolyon & Kyla Tienhaara, 2010. "Too Little, Too Late? International Oversight of Contract Negotiations in Post-conflict Liberia". *International Peacekeeping*, 17:3, 361-376.
- Halperin, Sandra & Oliver Heath, 2017. *Political research. Methods and practical skills*. Glasgow: Oxford University Press. Andra upplagan.
- Hancock, E. Landon, 2017. "Agency & peacebuilding: the promise of local zones of peace". *Peacebuilding*, 5:3, 255-269.
- Jennings M. Kathleen, 2007. "The Struggle to Satisfy: DDR Through the Eyes of Ex-combatants in Liberia". *International Peacekeeping*, 14:2, 204-218.
- Kappler, Stefanie, 2014. *Local agency and peacebuilding; EU and international engagement in Bosnia-Herzegovina, Cyprus and South Africa*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Kumalo, Liezelle & Amanda Lucey, 2017. *Partnering for sustainable peace in Liberia*, ISS Paper 302. Pretoria: Institute for Security Studies.

- Maclay, Christopher & Alpaslan Özerdem, 2010. "Use Them or 'lose' Them: Engaging Liberia's Disconnected Youth through Socio-political Integration". *International Peacekeeping*, 17:3, 343-360.
- Mac Ginty, Roger, 2010a. "Hybrid Peace: The Interaction Between Top-Down and Bottom-Up Peace". *Security Dialogue* 41:4, 391-412.
- Mac Ginty, Roger, 2010b. *International peacebuilding and local resistance: hybrid forms of peace*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Mac Ginty, Roger & Oliver P. Richmond, 2013. "The Local Turn in Peace Building: a critical agenda for peace". *Third World Quarterly* 34:5, 763-783.
- Ministry of Planning and Economic Affairs, 2012. "Agenda for Transformation. Steps Toward Liberia RISING 2030". Tillgänglig: <http://www.lr.undp.org/content/liberia/en/home/ourwork/library/liberia-agenda-for-transformation.html>. Hämtad: 2018-05-09.
- Paris, Roland, 2004. *At war's end: building peace after civil conflict*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Peace Insight, Messengers of Peace – Liberia Inc (MOP), 2016 [Elektronisk] Tillgänglig: <https://www.peaceinsight.org/conflicts/liberia/peacebuilding-organisations/mop/>. Hämtad: 2018-05-09.
- Podder, Sukanya, 2015. "The power in-between: youth's subaltern agency and the post-conflict everyday". *Peacebuilding* 3:1, 36-57.
- Podder, Sukanya & Alpaslan Özerdem, 2015. *Youth in conflict and peacebuilding; mobilization, reintegration and reconciliation*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), 2014. "Samarbete med Liberia". Tillgänglig: <https://www.sida.se/Svenska/Har-arbetar-vi/Afrika/Liberia/resultatexempel/>. Hämtad: 2018-05-09.
- United Network of Young Peacebuilders UNOY, rapport [Elektronisk] 2017. "Security Council Resolution 2250: One Year On 2016 Milestones. Tillgänglig: <https://www.youth4peace.info/system/files/2017-02/UNSCR%202250%20-%20One%20Year%20On%20-%202016%20Milestones.pdf>. Hämtad: 2018-05-09.
- Urdal, Henrik, 2006. "A Clash of Generations? Youth Bulges and Political Violence". *International Studies Quarterly*, 50:3, 607-629.
- YCW a, Youth Crime Watch (YCW) = Youth Crime Watch Liberia hemsida, Our mission, vision and values. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ycwliberia.org/who-we-are/our-mission-vision-and-values/>. Hämtad: 2018-05-10.
- YCW b, Youth Crime Watch (YCW) = Youth Crime Watch Liberia hemsida, Mano River Union Youth Platform. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ycwliberia.org/what-we-do/youth-in-transition/mano-river-union-youth-platform/>. Hämtad: 2018-05-10.
- YCW c, Youth Crime Watch (YCW) = Youth Crime Watch Liberia hemsida, Girls in Charge Project. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ycwliberia.org/what-we-do/young-women-empowerment-program/girls-in-change-project/>. Hämtad: 2018-05-10.

YCW d, Youth Crime Watch (YCW) = Youth Crime Watch Liberia hemsida, iCare Project. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.ycwliberia.org/what-we-do/ycw-schools-peace-programs/icare-project/>. Hämtad: 2018-05-10.